

MAGYARÁG

1938. Aug. 11

VII. No. 222

1 lei

Proprietar: „Frma” S. A. inreg. la Trib.
Bihar Fsoc. 1798—1938

Administrator delegat și girant responsabil
Văduva lui PASZTOR EDE

Fondator: PASZTOR EDE

Redactor responsabil:
Dr. Zoltán Eugen

Inregistrat în registrul Publicațiilor: Tribunalul Bihar Dos. No. 810—1938. Ordonanța No. 15—1938. — Redacția și admin. Oradea, Piața Mihai Viteazul 4

Folyik a harc a Szovjet-Mandzsu határon

Páris, augusztus 9. A Szovjet—Mandzsu határon a harc teljesen elvesztette határ incidens jellegét és formális háborúvá nőtte ki magát. A szovjet csapatok létszáma itt 20 ezer ember. A hadvezetőség 200 harci kocsit, 200 repülőgépet is koncentrált a határra. A két hadállás között alig száz méter a távolság. Ezt a területet állandóan lövik mind a két részből. Halottak és sebesültek borítják a csatatereket, a lefolyt és állandóan megismétlődő kitérő hátra maradt bizonyosságai. A japánok több ízben indítottak támadást, mik azonban eredménytelenül végződtek.

A kínai harcúterem a japán csapatok a legnagyobb nehézségekkel küzdenek, mert a Szovjet—Mandzsu határ a hadsereg figyelmét teljesen lekötötte. A japán repülőgépek most Kantont bombázták. A bombázásnak számtalan áldozata van a polgári lakosság köréből.

A japánok visszavonultak Jangcseunál

London, aug. 9. A Reuter távirati iroda azt jelenti, hogy tegnap este a japánok újabb megerősítést kaptak Csang-Ku-Fengnél. Az orosz repülőket tegnap bombázták a japánok Bal-szárnyát, majd felderítő szolgálat után gépfegyvertű alá vetették a japán állásokat.

A japánok különben kétségbeesve titkolják azt, hogy a mandzsu határ mentén folyó orosz-japán összetűzések befo-

lyásolnák a kínai front hadműveleteit. Hivatalos körök azt hangoztatják, hogy Japánnak nincs szüksége arra, hogy csapatokat vonjon el a kínai fronttól, mert elég, ha a koreai és kvantunk hadsereget harcba vonja. Különben is Japán még ötmillió tartalék haderő fölött rendelkezik.

A hivatalos nyilatkozatokkal szemben a tények viszont

egész mást mutatnak. Eszerint a kínaiak a Jangcse folyótól északra hatalmas offenzívába kezdtek. Az óriási erejű offenzíva hatását meg sem várva, a japán csapatok és a hadihajók megkezdték a visszavonulást. Ez az érthetetlen tény, kínai körökben nagy meglepetést keltett. Azt hiszik, hogy a japánok vezérkari utasításra kezdték meg az általános visszavonulást.

Vonatösszeütközés Sebesülés Cluj-Oradea között nem történt

Oradea, augusztus 9. Mára virradó éjszaka a Cluj—Oradea közötti vonalon Suncuius állomáson karambol történt. Három fával megrakott vagont manővroztak a suncuiusi állomáson és véletlenségből a vagonokat a fővágányra irányították. A Cluj felől közeledő személyvonat belerohant a fás vagonokba. A karambol következtében a vagonok kiborultak és a személyvonat is megrongálódott. Emberéletben nem esett kár, de a pályatest eltakarítása több órán át tartott és a Rapid is hatórás késéssel érkezett be. A vizsgálat megindult.

Megkezdte üléseit a Duna-bizottság

București, aug. 9. Tegnap este a francia-angol és román kormányok megbízottainak részvételével ülésre ült össze az európai Dunabizottság. Az angol delegáció vezetője, Keane, a francia bizottság vezetője De Sauls, a román bizottság vezetője pedig Comiescu volt. Megjelent az értekezleten Petrescu Comnen külügyminiszter is, aki üdvözölte a külföldi delegátusokat, majd kifejtette, hogy az európai Dunabizottság rendszerének jóvá válna összeegyeztethetetlen a román felségjogokkal és

szükségesnek látszik a jogi és tényleges helyzet felülvizsgálása.

Petrescu Comnen külügyminiszter annak a reményének adott kifejezést, hogy a jelenlévő államok képviselői baráti szellemben fogják megoldani a kérdést. Az angol és francia kormányok képviselői hasonló szellemben szóltak fel.

Az olasz kormány közölte, hogy nem áll módjában képviselőt küldeni a Duna-bizottság ülésére de biztosította a román kormányt arról, hogy

a legnagyobb megértéssel és érdeklődéssel kíséri Románia kívánságait.

Petrescu Comnen külügymi-

Nyomavestett az eltűnt lengyel diákoknak

Varsó, aug. 9. Jelentettük, hogy három lengyel diák vittélő repülőgéppel eltűnt. A diákok felkutatására hiába küldtek ki expedíciókat,

niszter beszéde után megállapodtak a Duna-bizottság napirendjében, majd az ülést mára elnapolták.

Chamberlain sürgős tárgyalásai Halifax-szel

London, aug. 9. Chamberlain angol miniszterelnök hirtelen megszkította nyaralását és visszatért Londonba. A miniszterelnök tegnap hosszasan tárgyalt lord Halifax-szel.

Borzalmas földrengés Manillában

London, aug. 9. Manillában borzalmas erejű földrengés pusztított. A földrengés rombadöntött több házat. 12 ezer ember vált hajléktalanná.

Fegyvertisztogatásból halál

Szekszárdról jelentik: Czékus György alezredes vasárnap vadászatra készült. Fegyvertisztogatás közben elsült és a sörétek az alezredes agyát széttrancsolták. A baleset a városban nagy részvétet keltett.

Halálos pofon

București, augusztus 9. Nem mindennapi szerencsétlenség történt a fővárosban. Egy Popescu nevű 30 éves mozgó-árus összeesett Olaru nevű 19 éves társával. A veszekedés hevében Popescu arcúlvette Olarut, aki a földre zuhant és koponyacsontja megrepedt. Haldokolva szállították a kórházba. Felépüléséhez kevés a remény.

Aranykeresők, előre!

Százmillió frankot ad a francia kormány a francia kolóniák aranytermelésének emelésére

Párisból jelentik: Százmillió frankot szánt rá Franciaország hogy modernizálja és megnövelje aranytermelését. Százmillió frankot, tehát a mostani évi aranytermelés értékének körülbelül egyharmadát, mert Franciaország gyarmataiban az elmúlt évben hét tonna, vagyis 7000 kiló aranyat termelt. Az arany tonnájának értéke a mai világpiaci árak alapján 40 millió frank.

Ez a lépés tulajdonképpen már régóta esedékes, mert az arany nemcsak a francia frank alapja, de az egész francia gazdasági élet az aranyon épül, azon a nagy biztonságon amit a világ második aranykészlete adott, amíg ki nem derült, hogy a nagy aranybőség elsorvasztotta a külkereskedelmet, mert nagyon felnyomta az árakat.

De hát ez a probléma már a múlté, ma már az árakat nem az aranybőség tartja magasra és aranyra szükség van, mert ezen épül a nemzetvédelem is. Az arany a franciák és sok más nép szerint még mindig az a legszilárdabb alap, amire egy ország nyugalmát, békéjét építeni lehet.

Ezért vágta most át az aranytermelés gordiusi csomóját Manuel gyarmatügyi miniszter javaslatára Daladier kormányának egy rendelete, amely százmillió aranytermelési behúzásról intézkedik.

Mire kell a százmillió? És mit remél tőle a francia kormány?

Szakértők véleménye szerint Franciaország megfelelő szervezéssel legalább négyszeresére emelheti aranytermelését évenként.

Az aranytermelő francia birtokok

Az aranyelő gyarmatokon súlyos nehézségek várják a vállalkozó európaiakat. Az ég hajlat, az őserdő, a betegségek. Sok helyen elmergésített a helyzetet az a kegyetlenség is, amivel az európai vállalatok kiküldöttjei megpróbálták „megszervezni” a bennszülött munkásokat.

Az egyik európai vezetés alatt álló vállalat óriási tőkebefektetéssel a Falamé partján 100—125 kiló aranyat termel évenként. De két másik európai vállalat már csak ötletszerűen dolgozik az Elefántcsont Parton és a Kokumbo vidékén. És egy harmadik a Haute Volta vidéken beszüntette a munkáját, mert elfogyott az alapítókéje... és nem tudott pénzt szerezni a kockázatos vállalkozáshoz.

De miért olyan kockázatos? Mert nemcsak munkást nehéz szerezni, nemcsak a kiaknázási módszerek lassúak és régi-módiak, de reffenetese a szállítási nehézségek, utak vagy nincsenek, vagy elképzelhetetlenül rosszak, rossz a közbiztonság is.

Ezért riad vissza az egyszerű francia, hogy pénzt vagy életét kockáztassa az aranykereséssel.

A többi aranyelő kolóniákon a helyzet még rosszabb. Először is a termelés kisebb, noha vannak egyes aranyelő helyek, így Guayanában, ahol már találtak másfélkilós aranykavicsot is... De általában egy köbméter aranyhomokra vagy aranyércre alig 2—3 gram tisztá arany jut...

A nehezen megközelíthető aranyelő helyek átká, hogy reffenetesen nehéz a felszerelésük és berendezésük. Így aztán a legtöbb helyen legrégebb kezdetleges aranymosó és szitáló módszerek járatosak.

Már többször megkísérelte a francia tőke, hogy új lendületet hozzon az aranyprodukciónak. Egyes években sikerült is valamivel emelni a termelést (hisz 1933-ban még csak 5 tonna volt a termelés és ez emelkedett 1936-ig 7 tonnára), de ezt a 7 tonnát azóta sem sikerült javítani.

Pedig hát mi ez a hét tonna, ha meggondoljuk, hogy a világ aranytermelése évenként

Feleséggyilkosság gyanúja merült fel egy tisztviselő ellen

Satumare. Saját tud. Legutóbbi számunkban megírtuk, hogy a satumarei ügyészség elrendelte Rădoi Paraschiva, Rădoi Ioan ardui telekkönyvi tisztviselő három héttel ezelőtt elhunyt felesége holttestének kihantolását és felboncolását. A fiatalasszony az első nyomozás megállapítása szerint — férje browningjával főbelötte magát. Később azonban tisztázatlan körülmények merültek fel és ezek miatt vált szükségessé a boncolás. A vizsgálóbíró a kihantolás és a boncolás után megállapította, hogy Rădoi, aki nyomtalanul eltűnt a községből, olyan tanuvallo-mást tett, amely a többi tanuvallo-másokkal élesen ellentétes. A tisztviselő ugyanis azt vallotta, hogy amikor a hivatából hazamert, feleségét a kamarában holtan találta. Klein Sámuel, az ügy koronatanúja ezzel szemben azt állítja, hogy Rădoit a lövés eldördülése után látta a lakásból ki-

Sportvonat Budapestre

szeptember 8—14

Utlevél és vizum nélkül

csak személyazonossági igazolvány szükséges

Lei 1340

Információk a

**WAGONS-LITS/COOK
ÉS EUROPA**

menet, egyirodákban

Oradea, Bulev. Regele Ferdinand

A különvonat utasai Budapestén a

**„METROPOLE”-ba szállnak
Rákóczi-út 58. a város szívében.**

150 modern szoba 4— pengőtől, teljes penzió 9— pengőtől. Patinás konyha. Valódi ardeali Flekkenkülönlegességek. Estéként szegedi Farkas Józsa cigányzenekara, d. u. és este Virány-jazz. — Tán. — Perényi Lili énekel.

lag aranytermelése évenként 750 tonna. Ebből 500 tonna esik a Brit Birodalomra (egyedül Dél-Afrika 380 tonnát termel, Canada 80-at, Ausztrália 22-öt és Rhodésia 20-at, India pedig 10-et.) De még az Egyesült Államok is tízszeresen felülmúlják a francia termelést, ugyanugy a Szovjet, amely különösen az utóbbi években nagy erőfeszítéseket tett arany

termelésének emelésére. És még Japán és Korea is háromszor annyit termel, mint a Francia Koloniális Birodalom. Ezeknek a konkurenseknek a tulszárnyalását nem remélheti tehát Franciaország. De a százmillió befektetés megtérülne, ha „csak” mondjuk, kéthárom tonnával is sikerül emelni a termelést.

férj féltékenykedése miatt az utóbbi időben rosszul élték. Nincs kizárva, hogy ez okozta a tragédiát. A vizsgálóbíró az ismeretlen helyen tartózkodó Rădoi ellen körözési parancsot adott ki.

Washington és Bucuresti

A Le Moment mai száma azt az érdekes hírt közli, hogy az Egyesült Államok bécsi kereskedelmi képviselte Bucurestibe tette át a székhelyét. Ebből az alkalomból a lap felemlíti, hogy több ízben foglalkozott az Egyesült Államok és Közép-európa lehetséges gazdasági kapcsolataival, az Anschluss után pedig utalt arra a szerepre, amelyet Bucuresti játszhatna a közép-európai gazdasági életben. S valóban, az Egyesült Államok bécsi kereskedelmi képviselte most átköltözött Bucurestibe. Ez a tény annál jelentősebb — írja a lap — mert az Anschluss előtt Bécs-

ben összpontosult az Egyesült Államok egész közép-európai tevékenysége. Gardner Richardson, bécsi kereskedelmi atassé Bucurestibe neveztek ki. Egyébként az Egyesült Államoknak 1931 óta nem volt nálunk kereskedelmi képviselője. Ez a kinevezés arra vall, hogy az Egyesült Államok fokozott érdeklődéssel viseltetnek országunk és fővárosunk iránt.

Makulatura ujságpapir kapható kis és nagy mennyiségben Pásztor Ede cégnél Piața Mihai Viteazul 4.

Armand Calinescu érdeme a közoktatás- ügy reformja terén

Armand Calinescu közoktatásügyi miniszter folytatja a tanügyi téren megkezdett munkáját. Mint az állami élet minden megnyilvánulása a politikai anarchia a tanügy terén is éreztette hatását.

Sőt lehet mondani, hogy ez a rendszer a tanügyet sújtotta legerőteljesebben. Itt a favoritizálás rendszere uralkodott, kezdve a kinevezésektől, az évekre meghosszabbított szabadságokig. A tanítási rendszer megszervezése, a pedagógiai reformok, egyáltalán nem érelelték a bürokrácia urait, kik távolállottak, minden kezemenyvezési szellemtől.

Armand Calinescu azután elfoglalta a közoktatásügyi miniszteri széket és prófétai megérzéssel odaült, ahol a baj a legnagyobb volt. Most, a legfelsőbb felülvizsgáló hatóságok körében lezajlott tisztogatási folyamat lezajlása után rátér magának az iskolai rendszernek a reorganizálására is. Első sorban is intézkednek, hogy bezárják az összes „látszat” iskolákat. Minden iskola, amely csak a bürokrácia dicsőségére állott fenn, valójában pedig szomorú és gyászos paródia volt — megszűnik. Azok az iskolák, amelyek eddig csak arra voltak jók, hogy néhány állítólagos tanítónak állást adjanak, amelyek a választási propaganda székhelyei voltak, amely uton a gyermekek szüleit össze lehetett gyűjteni, megszűnik. Tanítási téren Calinescu a latin közmondást tartja szem előtt: „non multa, sed multum”. Felesleges, rosszul szervezett iskolák. Sőt nem is felesleges, káros iskolák. Ezek az iskolák, amelyekben „ajánló levelekkel” lehetett egyik osztályból a másikba „fellépni” csak arra voltak jók, hogy az egyetemi tanulók tömegét növeljék. Természetesen készületler, tanulatlan elemekkel, akik tudás hiányában minden népmegmentési eszme apostolának csaptak fel.

A közoktatásügyi minisztérium kimutatása szerint a politikai intervenciók segítségével az érettségizettek 90 százaléka az egyetemre került. A praktikus iskolák pedig üresen tároggtak. Armand Calinescu rá-

Halálra kinoztak egy asszonyt

Egy bestiális hentesmester borzalmas kegyetlenkedése megunt szeretőjével

Caransebesen gonosz emberek vétke környelműsége következtében Baader Anna huszonhat esztendő nő borzalmas kínok között meghalt. Baader Anna hat esztendő előtt megismerkedett Kopp János hentesmesterrel, aki házasságot ígért neki és ezzel rábirta, hogy vele benső barátságra lépett. Ennek a kapcsolatra már négy ízben mutatkozott következménye, de azt tiltott uton mindig eltávolították. A tavasszal Baader Anna ötödször nézett anyai örömk

elé, azonban kijelentette, hogy most minden áron megszüli gyermekét, mert remélte, hogy így a hentesmestert rábírja ígéretének betartására.

Kopp Jánosnak azonban nem kellett a gyermek és Baader Annát hónapokon keresztül adig verte, amíg az a tiltott műtétbe beleegyezett. A műtétet egy Ostrovan Maria nevű parasztasszony végezte el és közben a szerencsétlen nőt irtózatossébket ejtett. Kopp János nem hívott orvost, ha-

nem piszkos vízzel maga kezelte a beteget. A szerencsétlen Baader Anna iszonyú kínjaiban éjjel-nappal kiáltozott, ami a szomszédokat arra birta, hogy a hatóságnál jelentést tegyenek.

A szerencsétlen nőt kórházba szállították, ahol meghalt.

Kopp Jánost és Ostrovan Mária letartóztatták. A bestiális hentes nem sajnálta áldozatát, hanem csak azon aggódott, hogy távollétében az üzletében maradt hus megromlik.

Detektív és betörő halálos harca

Kalocsán tegnap reggel két polgári ruhás rendőr egy gyanús alakot akart igazoltatni. Az illető három revolverlövést adott le a detektívekre, akiket

megsebesített, majd elfutott. Az egyik detektívnek még volt annyi ereje, hogy a menekülő után löjjön, aki holtan terült el. Kiderült, hogy az illető Za-

habecz István huszonhárom esztendő fiatalember, aki öt különböző betörést követett el Kalocsán.

Joe Louis a néger boxvilágbajnok 100.000 dolláros kártérítési pert in- ditott a német mozik ellen

Páris, augusztus... Abból a filmből, amely a Joe Louis és Max Schmelling között néhány héttel ezelőtt Newyorkban lezajlott boxvilágbajnoki mérkőzésről készült furcsa bonyodalmak vannak származóban. — A küzdelmet emlékezetesen Louis, a néger versenyző nyerte, aki két perc és néhány másodperc alatt kiütötte a német ökölvívót — Schmelling e vigasztalan vereséget úgy igyekezett enyhíteni, hogy a néger győzelmét egy szabálytalan veseütésnek tulajdonította.

A nagy küzdelmet természetesen filmre is felvették s ennek lassított levetítése során kétségtelenül megállapították, hogy Schmelling kapott ugyan egy vesetáji ütést, de már csak akkor, miután előzőleg ellenfele kétszer is a földre küldte s a viadal mindenképpen elvesztett számára. Ezt az ütést Louis nem szabálytalanul alkalmazta, hanem Schmelling hibájából egy szabályos „behúzás” csuszott félre.

Eme előzmények után a film elkerült Németországba is, ahol azonban a felvétel kiváló és leleményes szakértők kezelműkájára valló változáson esett keresztül, mielőtt a nagy közönség elé került volna. Így például a német változatban

Joe Louisnak mindössze egy ütése éri Schmellinget, mégpedig éppen az ominózus vesetáji ütés. Ebben a pillanatban Schmelling a kötélek közé szédül s valamit a bíró felé liált. Hogy mit, azt a német mozgófényképszínházakban külön speaker magyarázza meg a közönségnek:

— A mi Maxunk most hiába tiltakozik a bírónál, hogy egy szabálytalan ütés érte...

A mérkőzés többi részében, a germán metamorphózis szerint, Schmelling úgy veri Louist, mint a répát s így érthető, hogy a mesterien félrevezetett német sportközvélemény a newyorki mérkőzés igazi győztesének a valóságban teljesen inferiális és tehetetlennek bizonyult Schmellinget tartja.

Mi történt a newyorki filmmel? Nem más, mint hogy a német vetítők a két esztendővel ezelőtt lezajlott Louis-

Schmelling mérkőzés felvételét ügyesen belevágták a mostani küzdelemről készült filmbe. Az első csatát Schmelling nyerte meg igen nagy fölényvel. E fölényes mulat bekaplalták a siralmas jelenetbe. A valóságban Schmelling akkor, amikor a vesetáji ütés érte, egyetlen szót sem szólt, már teljesen erőfőten és knock out volt. A német filmekben felháborodottan tiltakozni látszik. Joe Louis — eltekintve a veseütéstől — a mérkőzést Németországban alaposan elvesztette s a vászon szerint tehetetlen volt Schmellinggel szemben.

A néger boxoló és impreszszáriója az Egyesült Államok berlini követének, Hugh Wilsonnak utján tiltakoztak a meghamisított vetítés ellen és a film miatt százezer dolláros kártérítési pert indítanak abban a feltételezésben, hogy vannak még Berlinben bírák!

Lókötő cigányokat fogtak Oradeán

A rendőreg bűnügyi osztálya tegnap délelőtt elfogott egy veszedelmes lókötő cigány párt, Faragó Sándort és Lakatos Erzsébetet. A cigányok legutóbb a Bánátban jártak, ahonnan két lovat és egy csikót hajtottak el. A cigá-

nyok természetesen tagadtak, azonban a távirati megkeresésre, már a délelőtt folyamán jelentkezett a lovak gazdája egy Timisoara környéki gazda személyében. A veszedelmes lókötő cigányokat átadják az ügyészségnek.

jött a tanügy hibáira: nagyon sok a rossz iskola, nagyon kevés a jó és praktikus...

Tehát úgy járt el, hogy amit leépített az egyik oldalon, azt felépítette a másikon. Ar-

mand Calinescu reformjának az eredménye hamarosan látszani is fog.

Meglepetés a férj számára a bizonyítványszerzés lázában

A BÍRÓSÁG SZERINT A FÉRJ KÖTELESSÉGE LETT VOLNA UTÁNAJÁRNI VÁLASZTOTTJA MÚLTJÁNAK

Budapestről jelenük. A mai kornak kellett elkövetkeznie, mikor az emberek idejének tulnyomó részét a különböző hatósági iratok beszerzése tölti be, hogy emiatt egy mindvégig boldog, harmónikus családi élet felboruljon.

Az az ideiglenes nőtartási per, amely néhány héttel ez előtt indult a bíróságon, egyszerű, sablonosnak ígérkezett, azután olyan váratlan szerencsirobbantott ki, amire sem a férj, sem a feleség nem számíthatott.

— Hétesztendő együttélés után férjem elhagyott — kezdte keresetét az asszony. — Soha közöttünk nem fordultak elő olyan események, amelyek megmagyarázták volna férjem elhidegülésének, végül eltávazásának okát. Nem érzem magam hibásnak férjem elhatározásában, női büszkeségem azonban tiltja, hogy akarata ellenére, oldala mellett éljek, ezért miután jogos ok nélkül megszüntette velem az életközösséget, tartásdíj iránti keresetemben kérem öt havi négyszáz pengő megfizetésére kötelezni. Ezt kérem annál is inkább, miután sohasem adtam okot arra, hogy elhagyjon.

A rövidszavu keresettel szemben a férj elutasítást kért és a tárgyaláson előadta, hogy mi indította őt feleségének elhagyására.

A PRIUSZ

— Megfelel a valóságnak, — adta elő a férj a tárgyaláson, — hogy közöttünk még a házaspároknál megszokott kisebb jelentőségű nézeteltérések sem fordultak elő. Én boldog voltam, illetve boldognak hittem magam, mert azt hittem, hogy feleségem múltjában sem mi szépséghiba nincs. Ennek ellenére, sajnos, jó későn olyan dolgokról győződtem meg, amelyek arra késztettek, hogy nem élhetek olyan asszonnyal együtt, aki fiatal korában szakított a polgári erkölcsökkel, aminek nyoma, sajnos, hatósági iratokban is szerepel. Az történt ugyanis — folytatja a férj —, hogy feleségem — aki önálló ipart űz — az új rendelkezések szerint köteles volt megújítani ipar engedélyét. E célból szükségessé vált az erkölcsi bizonyítvány beszerzése. Megbízta az ügyvédemet, hogy feleségem részére az erkölcsi bizonyítványt szerezzem meg. Pár nap múlva a jogtanácsosom megdöbbentő hírrel fogadott. Kijelentette, hogy feleségem múltja nem makulátlan, ilyen körülmények között az erkölcsi bizonyítvány részére ki nem adható.

— Az értesítést érthető megkönnyődéssel fogadtam, hiszen együtt élésünk alatt soha semmiféle ügyben, amely hatósági beavatkozást igényelt volna, feleségemnek szerepe nem volt. Magam mentem el a rendőrségre. Ott megállapítottam a bűnügyi nyilvántartó adataiból, hogy feleségem ellen soha semmiféle kifogás nem merült fel.

— Örömmel tértem haza és elujságoltam feleségemnek, hogy bizonyára az ügyvéd tévedett. Bocsánatot kértem tőle az okozott izgalmakért s alig vártam a délutánt, hogy érintkezést találjak az ügyvéddel.

— Már délután ott voltam feleségemmel együtt az ügyvéd irodájában, akivel közöltem tapasztalataimat. Jogtanácsosom a közöltek ellenére is kijelentette, hogy információim helytelen, mert megfelel a va-

lóságnak az, hogy a bűnügyi nyilvántartóban feleségem neve tényleg nem fordul elő, ellenben az új rendelkezések értelmében a nők részére kért erkölcsi bizonyítványok kiállítás előtt hivatalosan beszerzik a priuszt egy másik osztálynál is. Nos, ez az osztály olyan adatokat tárt fel feleségemről, amely világossá tette, hogy súlyosan tévedtem múltját illetően. Még ott, az ügyvédi irodában felelősségre vontam feleségemet, aki eleinte felháborodva tiltakozott a gyanúsítás ellen. Végül is lelkére beszéltem, ekkor bevallotta, hogy önhibáján kívül került abba a helyzetbe, hogy most a hatósági iratok róla nem a legkelemesebben nyilatkoznak.

— Kénytelen volt felfedni múltját, amelynek őszinte feltárása után jutottam arra az elhatározásra, hogy nem élhe-

tek vele tovább egy fedél alatt. Ezt nemcsak erkölcsi reputációm követelte meg, hanem társadalmi helyzetem is. Ezért történt közöttünk a szakítás és miután feleségem menyasszony korában lényeges személyi tulajdonságaiban engem megtévesztett, ezért megindítottam ellene a válópert és érdemtelenégi okokból kérem keresetének elutasítását — fejezi be a férj.

A JÓVATETT MÚLT

A bizonyítási eljárás során a hatósági iratok beszéltek: nem volt szükség tanukra, hiszen a felek egyike sem kért más irányú bizonyítást. A bíróság azonban megítélte az asszonynak a tartásdíjat és érdekes iratoklásában leszögezte, hogy a férj jogos ok nélkül szüntette meg feleségével az együttélést. Ugyanis:

— Az évekig tartó harmónikus házaselet alatt az asszony viselkedése sohasem adott okot kifogásra, — szól az indoklás. — A férj, amikor a maga részére élettársat választ, köteles a legnagyobb gondossággal utána járni választottjának múltja után. Ezt elmulasztotta az alperes, ennek következményeit tartozik maga viselni, ezért tartásdíj megfizetésére kellett őt kötelezni.

Litvinov nem enged a japánoknak

Egyelőre meg is szakadtak a tárgyalások

Tokióból jelentik: Az elmúlt éjjel hatalmas csata játszódott le a Csenkufengi domboktól délre. A japán csapatok megtámadták az orosz hadállásokat. Heves harc támadt, mely csak reggel hét órakor ért véget. Az orosz csapatok egy kilométerrel előre tolták hadállásaikat.

Miközben a harcok tartanak, a moszkvai külügyminiszteriumban tovább tárgyal Litvinov és Sigineczu japán nagykövete — Sigineczu azt hangsúlyozta, hogy a japán csapatok nem sértették meg a szovjet határt, mivel szemben

Litvinov fenntartotta, hogy Japán sérelmesen viselkedett a szovjettel szemben s ennek megfelelően a további tárgyalások előfeltétele az, hogy a japán hadsereg visszavonuljon a szovjet határról. Másikülönben a tárgyalásokról szó sem lehet annál kevésbé, mert a most megindult tárgyalások alatt is támadásba mentek át a japán csapatok.

A szovjet ezekután nem lát semmi garanciát abban, hogy a japán ügyvivő biztosítja Litvinovot a támadások abbahagyásáról.

A japán nagykövete azt kérte, hogy hagyják meg a jelenlegi határokat és ezen az alapon folytassák a tárgyalást.

Litvinov ezt az ajánlatot is határozottan visszautasította.

Semmi értelme nincsen a tárgyalások folytatásának — mondotta a szovjet külügyminiszter, ha a japán hadsereg nem tartja magát a megkötött egyezményekhez.

A tárgyalások alatti támadás kétségtelenül bizonyítja, hogy a japán hadsereg nem békés szándékkal áll a Szovjet határon és

emellett nem is köti magát a diplomáciai egyezményekhez.

Szovjetország amúgy is ragaszkodik minden talpalattnyi területéhez és nem fogadhatja el azt a helyzetet, hogy Japán szabja meg, mi legyen Oroszország határa.

Sigineczu erre azt a javas-

latot tette, hogy

vonjanak a két ország közé semleges övet

és széleskörű diplomáciai vitát engedjenek annak megállapítására, kit illet meg a kérdéses terület. Litvinov ezt a javaslatot is visszautasította,

hangsúlyozva, hogy Oroszország nem veti alá magát semmi diplomáciai mesterkedésnek.

Ugyanezért visszautasította Litvinov azt a javaslatot is, hogy nemzetközi semleges bizottság szálljon ki a vitás területekre s ott állapítsa meg, hogy mi történt és mi az igazság. Litvinov erre a javaslatra adott válaszában kimutatta, hogy

a nemzetközi bizottságok egyetlen kérdést sem oldottak meg, ellenben a bizottságok tárgyalásainak ideje alatt változatlanul tovább folytatók a harcok és a gyilkosságok.

A tárgyalások így egyelőre ismét megszakadtak.

**Kékitsen csak Minerva kékitővel és pasztával,
Irjon csak Minerva tintával
Használjon csak „Luxor Universal”
fémtisztítót, mert mindent tisztít gyorsan és jól
Kapható mindenütt.**

Szabó urak figyelmébe ajánljuk az „E” szobakrétát, mely olcsó és jó, kérjék csak az „E” szobakrétát és meggyőződnek annak jószágáról.

J. Ilonka tragédiája

Beszélgetés egy öngyilkos kis cseléd-lánnyal a fehér kórházi ágyon

— Belgyógyászat, 131.

Csak halk hangon kell fel tenni a kérdést.

— Valamivel jobban van. De megérzi örökre. Az ilyesmi nem mulik el nyomtalanul. Örök betegséget szerzett magának — magyarázza két vizit közben a folyosó sarkán az orvos.

J. Ilonkáról van szó, a 14 éves kis cselédleánnyal, aki reggel a paprikamalom mögött zsiros szódával öngyilkosságot kísérelt meg. „Bizonyos okok miatt.” Most valamivel jobban van. De a méreg örök romboló hatását magyarázza halkán az orvos.

A 131-es kórterem a belgyógyászati osztály végén fekszik.

Gyerekek a kórházi ágyon

A terem mélyén fekszik. Csinos, szőke, baba arc. A 14 év hamvas fiatalságát nem tudták eltüntetni sem a kiállott szendvicsek, sem az előzmények... A fehér kórházi hálóing nagy neki: Azonban fázósan húzza magán össze. Szemmel láthatóan nagy kinjai vannak. Csak amikor pillanatokra elmúlik a fájdalom, nyugszik meg teljesen az arca, simul ki teljesen a homloka. Ilyenkor alvó karakter babának tűnik inkább, mint sem öngyilkos leánynak, aki „szégyene” miatt el akarta dobni magát az életet...

Pedig a zsiros szódáról nem lehet elfelejtkezni. A szája kis vattával széjjel van fesszítve és a kis résen állandóan szivárog a sárga folyadék.

Az ágy mellett középkorú ember áll. A leány édes apja. Mellette szék van, de nem bír leülni. Állandóan szaladni szeretne. De hova?...

Az új látogatók érkezése a kis leány lehurtyja a szemét. Kihallgatás következik. Tapintatosan felteszik a kérdést:

— Mi van kislány?

A leányka tudja miről van szó. De nem szeret róla beszélni. Diplomatikusan válaszol:

— Fáj a gyomrom...

— Igen, sajnos fáj a gyomra. Az orvosok majd segítenek rajta. De mi történt, hogyan történt?

A leány nem felel. Az apja adja meg a magyarázatot.

— A kis lánnyal már baj volt az utóbbi időben. De nem számítottam ilyesmire. Csak délelőtt szaladtak utánam, hogy leányom... a paprikamalom mögött... ott feküdt, hörgött szegény magatehetetlenül. Zsiros szódát ivott a délelőtt...

— Kérem szépen jöttek nekem mondani, hogy az én leányom... az én kicsi leányom... Kérdőre vortam a leányt, de nem mondott semmit. Faggattam, de hallgatott. De sápadt

volt nagyon és megtörtnek nézett ki. Gyanus volt nekem az egész nagyor. A múlt héten elvittem a városi tiszti orvoshoz. Akkor nem lehetett megvizsgálni — egészségügyi okokból. Mondtam, hogy majd meg nézzük a jövő héten. Azonban nem akarta bevárni a „jövő” hetet. Ma reggel bevallott mindent.

„Mond el a bácsik-nak”

Ilonka nyugodtan hallgatja az édes apja elbeszélését. Pontos. Nem szakítja közbe sehol sem. De ő maga nehezen szólal meg. Pedig most már rajta volna a sor.

Hallgat. Következetesen.

Kérlelik. Az apja biztatja.

— Beszélj, kis lányom. Beszélj. Mondj el mindent „a bácsiknak”. Mondd szépen. Ki volt?

A kérdés használ. A kis lány sóhajt, azután mitha valami földöntúli hang szólalna meg:

— A Laci!

— Ki az a Laci?

— A gazdája mostoha fia

— Hány éves?

— Tizenhét.

— Mi a foglalkozása?

— Műhelyben dolgozik. Talán lakatos.

A kis lány megirt precíz:

— Mechanikus.

Az apja szomorúan néz fel. Szinte mondani látszik. Na tessék: mechanikus.

— Igen, a Laci volt, a Laci, aki 18 éves, mechanikus és — aki...

Elkéstem...

A REPÜLŐGÉP MÁR ELSZÁLLT...

Még 381 millió 711.000 lei vár szétosztásra. Ön is részesülhet benne, ha vásárol 1/4 sorsjegyet augusztus 15. előtt.

250 leivel résztvehet a sorsjáték augusztus 15.-iki húzásán. Hogyan? Kérdezze meg sorsjegyárúsát.

— Azért eljuthat Baliciba. Fél óra múlva indul a másik repülőgép.

Épen ennyire nem kell bosszankodnia, hogy elmulasztotta az Állami Sorsjáték I. osztályának a húzását.

ÁLLAMI SORSJÁTÉK

— „Máskor is erőszakoskodott!”

— Azóta is?

— Az előtt...

— És azután?

— Azután jött az apám. Nem birtam. Nem birtam a

szemébe nézni. Meg kellett tennem...

A kis leány köhög. Az ajkai között szivárog a sárga folyadék... Kis áldozata a nagy, kegyetlen erőszakos életnek... (t. t.)

Különös emberrablást követett el Clujon egy fiatalember

Revolveres támadással rabolta el beteg nagybátyját az ápolóktól

Cluj, aug. 9. Szenzációs eset foglalkoztatja a helybeli bűnügyi hatóságokat. Dragos Octavian Paris utca 7 szám alatt lakó kertész hónapokkal ezelőtt szélütés következtében megbénult és rokonok hiányában egyezséget kötött Liga Vasile és Vele Ioan kertészeivel, akikre átiratta ingatlan tulajdonait azzal a feltétellel, hogy ennek ellenszolgáltatása képpen halála napjáig ápolni fogják. Liga és Vele becsületesen el is látták a súlyosan beteg embert, úgy, ahogyan azt az egyezségben kikötötték. Tegnap este azonban megdöbbentő és a romániai bűnügyi krónikákban is szokatlan fordulat következett be. Váratlanul betoppant Dragos Octavián, illetve a két gondozó lakására Ci-

urcel Cetebeiu 26 éves, Ilva községi illetőségű fiatalember, aki unokaöccse a súlyos beteg Dragosnak. Ciurcel azt követelte a két ápolótól, hogy adják ki neki gondozás végett a nagybátyját és tekintsek semmisenek a szerződést. A két ápoló természetesen ragaszkodott a közjegyző előtt kötött megállapodáshoz s így vita keletkezett, amely végül is parázs botrányhoz, majd verekedéshez vezetett, amelynek aztán a rendőrség vetett véget. A verekedő társaság valamennyi tagját bekisérték a rendőrségre, ahol jegyzőkönyvbe foglalták az esetet. A kihallgatások megejtése után az ügy valamennyi szereplőit elengedték. Röviddel azonban ezek után Ciurcel ismét beállított nagybátyja ápolóinak házába, ezuttal azonban

mindkét kezében revolverrel, s a fegyverekkel sakkbán tartva a két kertészt, valamint a szomszédokat, kiemelte ágyából és az utcán várakozó 401. számú bérkocsiba vitte nagybátyját, majd nyomtalanul eltűnt. Liga és Vele kertészek a különös emberrablás esetről azonnal értesítették a rendőrséget, ahonnan nagy készséggel szállott ki a helyszínre és indította meg a nyomozást a szokatlan bűnügyben. A rendőrségnek eddig még nem sikerült megállapítania, hogy az unokaöccs hova szállította a nagybeteg embert. Az eset városszerte élénk feltűnést keltett.

Időjárás

Meleg változatlan, több helyen zivatar.

Hamis nyomon

— Regény — 22

Harries most a fülkéjébe megy, bezárja a kaput és elmegy. March kinyitotta a bőröndjét és áltözködni kezdett.

Öt perccel később eltűnt Marc kopaszága a pompásan koponyájára simuló deresszűrű ke paróka alatt és homokszínű szemöldökét sötétre festette. Kivette szájából a törött sárga fogsort, amely tehát hamis volt és pompás fehér fogsort tett a helyébe. Edward March mindig hatvaras öregembernek látszott, de most egyszerre életerős, negyvenöt év körülinek nézhetett volna. Ezután levetette kopott szürke ruháját, spárgává gyűrte gyapotnyakruháját, gyűrött gallérját és csikos ingét. Nehéz selyemből való puhagalléros, sima inget vett ki a bőröndből, új, sötétzöld selyemnyakkendőt és kitűnő szabású sötétkék ruhát. Aztán a rendesnél valamivel szélesebb karimájú puhakalap és finom bőrkésztyű került elő. Ocska, leryűt cipőjét is fölcserélte új lakkcipővel. Végül összeszedte a levett ruhát és batyuba kötötte. Kinyitotta a szekrényt, kivette belőle azokat az otthoni ruhákat, amiket az elmúlt héten egyenként hozott ide és belezárta az immár üres bőröndbe.

Még egy végső pillantást vetett a tükörbe, aztán a telefonhoz lépett és csöngetett. Háromszor csöngetett rövid szünetek után, hogy biztos legyen a dolgában, végül visszatette a bagylót.

Szobája hátsó ajtaján a folyosóra ment. Lábujjhegyen haladt el a külső irodaajtó előtt és leosont a lépcsőn a pincébe. Itt voltak a gőzfűtés kazánjai, kemencéi. March kiválasztotta azt, amelyikben a legtöbb parázs volt és beledobta a batyut. Mialatt a lángok fölemésztették a batyut, összetörte a csorba, cárga fogsort és minden darabját a hamuládába dobta.

Amikor meggyőződött róla, hogy minden ruhadarabja elpusztult, fölment a földszintre és a hátsó kapun kiosont az épületből.

Néhány perccel később már egyik mellékutcában volt és kényelmesen gyalogolt a Piccadilly felé. Ott fodrászhoz ment be. A borotválkozás, arcmaszsázs és manikűrözés még jobban feljavította külsejét. Már nem beszélt selypitve.

A fodrásztól gyors léptekkel ment a St. Martin sor felé. Egyenes tartással, ruganyosan járt. Találkozott néhány ismerőssel, akik, persze, gyanútlanul mentek el mellette. March minden különös meglepődés nélkül tapasztalta ezt. Ez az áruha nem volt új. Teljesen megbízott benne.

(Folytatjuk)

APRÓHIRDETÉSEK

Az apróhirdetés ára szavanként 2 lei. A legkisebb hirdetés 10 szóig 20 lei. A rumba igazoló-jegy, szelvényei ellenében 10 szavas apróhirdetést 10 lejért közölünk. Jelígyével, vagy „cim a kiadóban” jelzéssel feladott hirdetéseknel 10 lej pótdíj fizetendő. Csak válaszbélyeges érdeklődésre válaszolunk.

Előfizetési díj havonta 40 lei — Megjelenik mindennap

ERTESITJUK t. olvasóinkat, hogy a birtokukban levő rumbaszelvények alapján az apróhirdetési kervezményeket legkésőbb a hó 15-ig veheti csak igénybe, mert az új sajtótörvény értelmében e napon túl mindennemű kedvezmény érvényét veszíti. A kedvezményes apróhirdetések utolsó megjelenési napja aug. 14. vasárnap.

ÁLLÁS

Lapárosokat Oradea környékére jó jövedelemmel felvesszünk. Jelentkezni a kiadóhivatalban.

Mindenes szobalány jó bizonyítványokkal 15-re kerestetik. Dr. Weisz Endre, Nicolae Iorga 17. 3258.

Ügyes könyvkötő leány felvétetik azonnalra, Pásztor Ede cégnél.

Kifutó fiú értelmes, ügyes, felvétetik. Cim a kiadóban. 3210.

Jómegjelenésű intelligens ügynököket privát házak látogatására környü munkával biztos 4—5000 lei havi jövedelemhez juttatjuk. Cim a kiadóban. 3209.

Szakácsnő ki főzésben tőkéletes, érti a befőzést és ki uriházaknál többideig lakott, ezt igazolni tudja, gyermekeketlen házaspárhoz kerestetik. — Cim Kandel Farkas földbirtokos, Santau, Jud. Salaj. 3263

Perfekt főzni tudó jómodoru nem idős mindenes szakácsnőt felvesszek. Cim a kiadóban. 3253.

Kicserélik Santandrei községben a kisdobost

Cluj. Saját tud. Most tárgyalta a cluji katonai törvényszék a Mercurea Niraj közelében lévő Santandrei község Kiss Varga Albert nevű bakteének és egyben dobosarak ügyét, akit az állam hivatalos nyelve elleni tiszteletlenség címén állítottak bíróság elé. A vád az volt a kisdobos ellen, hogy ez év április 10-én, amikor felsőbb hatóságoknak egy rendeletét tette közhírré azt magyar nyelven kiabálta ki. A tárgyalás során a vádlott beigazolta, hogy a kérdéses eset óta, mind a két nyelven kihirdetik a felsőbb rendeleteket, de tekintve, hogy a község szin tiszta magyar lakossága és csak kevesen ismerik az állam nyelvét, így közérdekből magyar nyelven is ki kell hirdetni a rendeleteket. A katonai törvényszék el is fogadta a vádlott érvelését és ezen az alapon fel is mertette a vád és következményei alól. Tekintve azonban, hogy a vádlott a tárgyalás alkalmával tett vallomása során arról tett tanubizonyságot, hogy az állam nyelvét meglehetősen gyengén beszéli, a bíróság az ügyész indítványára elhatározta, hogy az illető község előjáróságához át iratot intéz, amelyben a kisdobos kicserélését rendeli el.

NYOMATOTT PÁSZTOR EDE
CÉGNÉL ORADEA

vény értelmében e napon túl mindennemű kedvezmény érvényét veszíti. A kedvezményes apróhirdetések utolsó megjelenési napja aug. 14. vasárnap.

Önálló varróleányokat, kézi és tanuló leányokat felvesz Schwartz szalon, Str. Matei Basarab 3. 3270.

VÉTEL-ELADÁS

Esz. szakaszofon, ezüstözött sürgösen olcsón eladó, Takács Str. Alexandru 4 sz. 1-től 4-ig. 3257.

A nagyállomástól alig öt percnire, a volt városi szállótelep mellett, házépítésre alkalmas parcellák, köztük több sarokhely is eladó. Értekezni a tulajdonosnál délelőtt 9-ig, délután 2—4 óra között Str. Franca 12. 2420

LAKÁS

Kettőszobás, konyha speiz uccai lakás augusztus 15-ére kiadó. Str. Eroul Necunoscut 28. 3223

KÜLÖNFÉLE

Egy bevezetett fűszer üzlet új berendezéssel azonnal kiadó Str. Sfântul Iosif No. 55. Dr. Iuliu Maniu ut mellett. 3259.

A prágai tárgyalás

Francia sajtóvélemény

A radikális párti l'Oeuvre írja: Egész Európa élénk érdeklődéssel kíséri Runciman lord rendkívüli küldetését Közép-európába. Feladata a legnehezebbek közé tartozik és mindezideig semmi jel a szudéta Führer és a csehszlovák kormány közötti közeledésre. Az Anschluss okozta nyomasztó légkör gondolatnyit sem enyhült. Mennél tüzetesebben vizsgáljuk meg a csehszlovákiai kisebbségek kérdését, annál inkább arra a meggyőződésre jutunk, hogy a békés megoldás nem Prágától, hanem Berlinton függ. Meddig akar elmenni a német dinamizmus? Ez a kérdés. A szudéta kérdés pompás jogaim arra, remehogy gyengítsenek, hanem egyenesen szétdaraboljanak egy országot, amely útjában áll a Harmadik Birodalom dél-keleteurópai terjeszkedésének.

A jobboldali Le Jour kijelenti: Nem lehet megkövetelni a csehszlovák néptől, hogy hasát felmetsze, sem hogy lemondjon létezéséről csak hogy megmentse a békét. Három millió szudétanemet elvégre mégsem alkothat a csehszlovák állam keretében egy független totális államot, amely Német ország bolygója.

Rádió műsor

CSÜTÖRTÖK:

BUCURESTI. 7.30: Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13 Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, víz állásjelentés. 13.10 Déli hangverseny közvetítése. Közben sporthírek adása. Hírek, időjárásjelentés. 19 Tánczere lemezekről. 20.25 Balalajka-zene kar. 21.15 Beethoven: IX Szimfonia. Vezényel: Stokowski (lemezről). 22.45 Zeneközvetítés egy étteremből. 23.45 Hírek németül. Majd: közlemények.

BUDAPEST I. 7.45 Torna. Utána gramofon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Félórás. 13 Déli harangszó. 13.05 Rendőrzenekar. 14.30 Hanglemezek. 17.15 Befőzési tanácsadó. 18 Elbeszélések. 18.30 Cigányzenekar. 19.30 Felolvasás. 20 Zenekar. 21.10 „Legyen úgy mint régen volt”. Előadás. Közben hírek. Utána kb. 0.25 Cigányzenekar.

MEGJELENT a Gál Zoltán-féle
Román-magyar és Magyar-román
egykötetes

SZÓTÁR

második bővített kiadása.
Ára 25 lei. — Kapható mindenütt!